

112

N19

МЕЖДУНАРОДНАЯ КРАСНАЯ КНИГА

Красный волк

Куда Київ - 47
проспект Героїв, 50

Кому редакції газети
"Сільські вiстї"

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

288306

Кришениї
Львівська обл. - м. Станіслав
Видишчівська обл.
М. М. Станіслав

252047

Пишите индекс предприятия связи места назначения

33^й; голод." До книги-меморіалу,
Велике і маловишне село Крищенки, яке розташо-
ване на півніг від районного центру міста Тульчина
за 8 км. Плітку наше село втоне в зелені
задів і городів, отогене пишущим морем.

До революції селяни займались землеробством,
вирощували зернові культури, а також картопи-
лю, соняшник, цукрові буряки; сіли гречку, просо,
овес, кокушник, а біля річки - конопі.

Тримали корови, воли, коні, вівни; розводили качки,
гуси, індички; займались кустарними промислами.

Тікали ткали полотна, рідня, сукатерки,
глибярі ткали шкіру, шили гербові, білі, горні
кошухи, робили саботи. Крищенецькі гонгари були
відомі за метали Брацлавського повіту.

Жили не погано, ще краще жили після Шовтня,
коли радянська влада безземельним і малоземель-
ним селянам дала землю. В селі поновились
культури господарства, всі дотримувались
сівозміш, сіли багатерісні трави, добре
узковали землю, збирали високі врожайі,
розводили породистих корів-селекціонки.

1928 рік видався врожайним. Окремі господарі

збирали по 200 пудів пшениці з гектара, що на
той час це був досить високий врожай. Але
це був останній благополучний рік. В 1929 році
була організована перша с/г артіль ім. Шевченка.
З майже 700 господарств поступило споглятку
28 селянських сімей, потім ще 54, а коли
погорта сучасна колективізація в класи заг-
нали всіх селян. Хтось відмовився вступити в
колгосп ~~розкуркулювали~~^{кулшобами}, висилали на солонки.
В селі ще утворилося 2 класи: 1-й півтуркмен
і "3-й вирішальний". Так Свиригун Олексій в
якого було 6 дітей і 3 десятини землі за те,
що не поступив до класу-розкуркулювання: все
забрали, діти розбіглися хто куди, а він помер
з голоду. Сільські активісти і улюблявшеї з районом,
щоб виконати хлібоздачу - забирали в селі все зерно.
В місі бабусі пшеницю висипали з глеків і з
банки. В класі теж забрали все зерно. Це і
привело до страшного голоду в 1933 році. Люди помирали
з голоду. Весною в класі давали по місці кук-
рузної бевки тил, хто працював на посівній.
Корсак Михайло, в якого дружина і діти померли,
як посівний в класі взяв із мекю. Хтось

базив, дикозив. Михайла судили, дали 5 років,
там і помер, а його померли діти.

Тієї весни померло дуже багато людей, але
ніхто не знає скільки, бо обліку ніхто не вів.
Лише як свідок - велика ділячка сільського клад-
овища де на могилах немає ні хрестів,
ні пам'ятників.

Пам'ятаю, тоді мені було 11 років, коли помер мій
дядько - Стасок Тимон Федорович, ^{кого} його взяли на
кладовище, то порозі підібрали ще твоєх покійни-
ків: тещу і двоє дітей. Так всієї родини і пасоро-
ки в одній могилі. А нашу сім'ю врятувала від голодної
смерті - корова.

В селі був випадок людожерства. Про це згадують жителі села -
Яким Кішик і Яків Вобішко. Недалеко від них жив
житник Микита (бабисько - повурманець) з дружиною
Катериною і дочкою - Танюю. Весною Катерина, як і всі
люди збирала на колгоспному полі торішню погорілу сою,
мерзлу картоплю, пекли щось подібне до млинців.

Проте скоро це стало і мерзлою картоплею. Тоді Вобішко
Зіна (мати Яши) давала молока житникам, але це
нагодує всіх тими молоками, коли свої діти голодні.
Одного дня Катерина ледве переступила сухими
ногами поріг до хати Кішик Таню (мати Яши)

і попросила позичити 2 казани. „Навіщо тобі аж два казани?“ - запитала Ганна. Ходу зварити буряків - сказала Катерина. Аж через два тижні пішла Ганна, щоб забрати казани і побігла, що воли масні, варилось якесь м'ясо. Страшно стало Ганні, тим більше, що по селі пішла чулка, що бабисько зарізав свою доньку. Пішли з села Микита з Катериною. Потім їх хтось бачив в Донецьку. Восени 33 року Іван Вайтко хотів бідні ждати Шитюків виконати куш півонії, май виконав коси такі, як в Тауці. До голоду двій Стані та його прибіжники. В селі більше 30 сімей було розкоркучено, багато виїхало з села в Одесу, Київ на Дубає. В 1932-1938 роках як „ворогів народу“ забрали в табори: Солтиса Василь (австрійку, як вали, б'б'б'б'б' з Трансильванії), П'єстну Станіслава (польк), Мисливого Михайла (був новим кавалером георгіївських хрестів) та Свиргуна Володимир (першого голову колгоспу). Стані - ірод довіку - не шавив ні дітей, ні старих людей. Він як мікопавр потребував все нових жертв. Злочини його потрібно викрити перед всім людством, а могилу його зрівняти із землею, щоб потімки не знали де він похоронений, як ми не знаємо де похоронені наші рідні і близькі, які загинули в сталінських таборах

с. Крищенки Меліка Станісон.